

2021-03-01

Dnr: BO 2021-0057

Barnombudsmannens budgetunderlag för perioden 2022- 2024

Hemställan	3
Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen	3
Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig.....	3
Förstärkt anslag 5:1 för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige	3
Övrigt	3
Prioriteringar för 2022-2024.....	4
Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen	4
Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig.....	6
Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige	7
Verksamhetsinvesteringar	8
Lokalförsörjning	8
Finansiella underlag.....	9
Verksamhetens finansiering	9
Hemställan för 2022-2024	9
Verksamhetsinvesteringar	10
Låneram för lån i Riksgälden.....	10
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret.....	11
Anslagskredit på ramanslag	11

Hemställan

Nedan sammanfattas Barnombudsmannens hemställan för åren 2022-2024.

Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen

Barnombudsmannen föreslår att 7 000 tkr per år förs från anslaget 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen för att stärka myndighetens möjligheter att långsiktig arbeta med stödjande, uppföljande och analyserande frågor om lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheters tillämpning i Sverige. Förslaget innebär inga utgiftsökningar för staten.

Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig

Barnombudsmannen föreslår att 5 000 tkr tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen under 2022 och att 3 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 från och med 2023 för myndighetens stöd till myndigheter, regioner och kommuner vid planering inför kriser, höjd beredskap och krig.

Förstärkt anslag 5:1 för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige

Barnombudsmannen föreslår att 4 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen från och med 2022 för att etablera och driva arbete med att stödja myndigheter, regioner och kommuner för att stärka barns delaktighet i beslutsfattande enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Övrigt

Övrig hemställan avseende låneram, räntekontokredit m.m. framgår av avsnittet "Finansiella underlag"

Prioriteringar för 2022-2024

Barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020¹. Det innebär högre krav på Barnombudsmannen som Sveriges barnrättsmyndighet och på alla andra myndigheter, regioner och kommuner som fattar beslut som rör barn.

Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen

Barnombudsmannen föreslår att 7 000 tkr per år förs från anslaget 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen för att stärka myndighetens möjligheter att långsiktig arbeta med stödjande, uppföljande och analyserande frågor om lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheters tillämpning i Sverige. Förslaget innebär inga utgiftsökningar för staten.

Under 2020 erhöll Barnombudsmannen 8 500 tkr i bidrag från anslag 5:2 Barnens rättigheter för genomförandet av regeringsuppdrag. Flera av uppdragen ligger nära eller helt inom myndighetens ansvarsområden enligt lagen (1993:335) om Barnombudsman och förordningen (2007:1021) med instruktion för Barnombudsmannen. Under de fem senaste åren har myndigheten erhållit uppdrag finansierade med anslaget 5:2 på i genomsnitt 9 000 tkr per år. Uppdragen utgör cirka en fjärdedel av myndighetens totala budget.

Uppdragen har dels gällt stöd till kommuner och myndigheter inför att barnkonventionen skulle bli svensk lag samt stöd till myndigheter och länsstyrelser efter att barnkonventionen blivit lag. Det har visat sig att myndigheter, regioner och kommuner har uttryckt ett fortsatt behov av stöd för att implementera barnkonventionen i sin verksamhet, och inte minst ett mer riktat och behovsanpassat stöd. Idag finansieras detta delvis via stöd till myndigheterna via respektive fackdepartement men behovet av stöd från Barnombudsmannen kvarstår och har hittills lösts genom regeringsuppdrag till myndigheten.

Ett annat område där myndigheten tilldelats uppdrag är information till barn om barns rättigheter, samt riktad information till olika grupper av barn, uppdrag som ligger helt inom ramen för myndighetens uppdrag enligt lag och instruktion.

Att följa rättsutvecklingen av barnkonventionen som lag och att tillgängliggöra denna kunskap är ett långsiktigt uppdrag, som ligger inom myndighetens uppdrag i lag och instruktion. Myndigheten har genomfört ett omfattande arbete för att bygga upp en databas över nationella och internationella rättsfall som kan utvecklas över tid. Fler rättsfall kommer de närmaste åren och vi ser ett ökande intresse för omvärlden för denna rättsutveckling. I takt med att fler prejudicerande domar faller kommer även kraven på arbetet med att analysera rättsutvecklingen att öka, även om databasen inte görs allmänt tillgänglig. Barnombudsmannen bedömer att dessa insatser behöver permanentas.

Som aviserats i tidigare budgetunderlag så kräver en allmänt tillgänglig databas resurser för att kunna leva upp till kraven på användbarhet, informationssäkerhet och IT-säkerhet. Om detta är regeringens ambition ber myndigheten att få återkomma med behov av medel för drift och investeringar för att göra databasen tillgänglig utanför myndigheten.

För att Barnombudsmannen långsiktigt ska kunna utföra ovanstående uppgifter behövs en långsiktig finansiering av myndigheten. En långsiktig finansiering ger

¹ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

också ökade möjligheter till ett strategiskt förhållningssätt till myndighetens uppdrag och bättre förutsättningar för en långsiktig kompetensförsörjning. Behovet av stöd till offentliga aktörer, insamling och analys av rättsutveckling samt riktat stöd till barn kring barnkonventionen bedöms kvarstå under överskådlig tid och stödet behöver anpassa till de specifika behov olika aktörer har.

För detta ändamål föreslår Barnombudsmannen att 7 000 tkr per år förs från anslaget 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen från och med 2022.

Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig

Barnombudsmannen föreslår att 5 000 tkr tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen under 2022 och att 3 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 från och med 2023 för myndighetens stöd till myndigheter, regioner och kommuner vid planering inför kriser, höjd beredskap och krig.

Barn påverkas av kriser och krig på andra sätt än vuxna och detta måste beaktas i all planering för samhällskriser och för höjd beredskap och krig på ett systematiskt sätt.

Pandemin har synliggjort behovet av att det genomförs prövningar av barnets bästa både i det förebyggande arbetet och vid direkta insatser i en samhällskris. Ansvariga myndigheter och huvudmän både på nationell, regional och kommunal nivå har saknat grundläggande planering kring information till barn och unga, involvering av barn och att göra bedömningar om barnets bästa i beslut som berör barn. I Barnombudsmannens lägesbedömningar, kartläggningar och studier har det blivit tydligt att barnperspektivet saknats på många områden. I de sammanhang där Barnombudsmannen inbjudits att delta i samordning under pandemin (med MSB, Folkhälsoinstitutet, länsstyrelserna m.fl.) har det blivit tydligt att barnperspektivet inte tagits med inför större beslut och avvägningar. Det gäller allt från anpassad information till barn och att göra prövningar av barnets bästa inför beslut. När det gäller barns rätt till information har det blivit tydligt att det är viktigt att huvudmännen ansvarar för detta för att den ska bli korrekt, och under pandemin har barnombudsmannen på eget initiativ stöttat huvudmän kring just information till barn under våren 2020. Detta behöver dock ske löpande och systematiskt inför nästa samhällskris, både generellt och riktat till specifika grupper av barn.

Samtidigt pågår ett ambitiöst arbete inom staten, att via myndigheter, regioner och kommuner, återuppbygga landets totalförsvarsförmåga och att förstärka förmågan att hantera fredstida kriser.

Barnombudsmannen kan bidra med kunskap och metoder kring barnperspektiv till myndigheters, regioners och kommuners arbete med planering för fredstida kriser och för höjd beredskap och krig i form av kunskapsutveckling, metoder och material samt etablera kontakter med relevanta aktörer. Detta kan ske på strategisk nivå med både myndigheter, regioner och kommuner men också inom ramen för den övningsverksamhet som bedrivs nationellt och regionalt inom krishantering och totalförsvar av länsstyrelser, MSB och Försvarmakten. Detta skulle också kunna bidra till att kommuner och myndigheter arbetar mer aktivt med ett barnrättsperspektiv i allmänhet i samhällsplaneringen.

För detta utvecklingsarbete äskas 5 000 tkr per år för 2022 och därefter 3 000 tkr per år för att förvalta och fortsatt stödja kommuner och myndigheter.

Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige

Barnombudsmannen föreslår att 4 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen från och med 2022 för att etablera och driva arbete med att stödja myndigheter, regioner och kommuner för att stärka barns delaktighet i beslutsfattande enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Barnombudsmannen är den enda ombudsmannafunktion i Sverige som saknar möjlighet att utreda enskilda ärenden, en möjlighet som föreligger hos exempelvis Diskrimineringsombudsmannen (DO) och Justitieombudsmannen (JO)².

I arbetet med att följa och utvärdera barnkonventionen som lag i Sverige har två områden där ökade insatser krävs blivit tydliga:

- barns delaktighet och
- barns möjlighet att klaga när deras rättigheter kränkts.

De flesta beslut som påverkar barn och unga i Sverige fattas på kommunal nivå. I en del kommuner och myndigheter finns metoder för att barn ska bli delaktiga vid beslutsfattande. Det kan se olika ut men vittnar om en ambition att barn ska kunna vara delaktiga i beslut som berör dem. I många kommuner finns inte sådana metoder eller så finns de i mycket begränsad omfattning. En viktig del i barns delaktighet är att få uttrycka sina åsikter och att få information inför beslut och återkoppling och dialog om varför ett visst beslut togs, vilka avväganden som gjordes och hur barnets synpunkter beaktats. Denna del är väsentlig för att bygga tillit och tilltro till det demokratiska systemet med barn som kompetenta medborgare – kanske extra viktigt när vi nu firar 100 år av demokrati. En systematisk kartläggning av olika former av barns deltagande, inklusive barns egna erfarenheter av deltagande och med lärande exempel som kan användas av kommuner och myndigheter, skulle vara ett viktigt bidrag för ett nationellt systematiskt arbete för barns delaktighet.

För att kartlägga och ta fram underlag och lärande exempel kring delaktighet för barn och sprida dessa äskas 4 000 tkr per år från och med 2022.

Barnombudsmannen avser att återkomma till regeringen med förslag avseende hur barns klagarätt i Sverige skulle kunna tillgodoses.

² Riksdagens ombudsmän

Verksamhetsinvesteringar

Flera av Barnombudsmannens webbplatser och digitala stöd som erbjuds målgrupperna är idag föråldrade. Under de kommande åren behöver stora investeringar göras för att utveckla myndighetens olika webbplatser och digitala stöd (barnombudsmannen.se inkl. Mina rättigheter, barnrättsresan, barnrättsdatabasen, myndighetens intranät). Under 2021 planeras investeringar på 800 tkr för uppbyggnad av den nya myndighetswebbplatsen barnombudsmannen.se.

För att kunna följa hur domstolar dömer enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter bygger Barnombudsmannen en databas över nationella och internationella rättsfall på myndigheten. Om regeringen anser att databasen ska vara tillgänglig för allmänheten ber myndigheten att få återkomma med behov av lånefinansiering för detta.

Lokalförsörjning

Barnombudsmannen ser inga förväntade större förändringar i myndighetens lokalbehov under budgetunderlagsperioden. Under 2020 har en stor andel av vår personal arbetat på distans för att bidra till minskad smittspridning. Det har fått oss att reflektera över vårt framtida behov av lokaler, både totalyta och vad lokalerna ska användas till. Under budgetunderlagsperioden kommer vi att fortsätta att arbeta med att utforma vår framtida arbetsplats.

Finansiella underlag

Nedan redovisas finansiella underlag enligt 9 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Verksamhetens finansiering

Verksamhetens finansiering (tkr)	2020	2021	2022	2023	2024
Anslag	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Utgiftsområde 09 anslag 5:1 Barnombudsmannen enligt Prop. 2020/21:1	27 089	26 549	26 724	27 016	27 016
Enligt hemställan 2022-2024			16 000	14 000	14 000
Summa Utgiftsområde 09 anslag 5:1 Barnombudsmannen	27 089	26 549	42 724	41 016	41 016
Övriga intäkter som disponeras					
Bidrag för regeringsuppdrag	11 430	12 450	4 400	4 400	4 400
Övrigt	159				
Summa	38 679	38 999	47 124	45 416	45 416

Hemställan för 2022-2024

Specificering av hemställan anslag 5:2	2022	2023	2024
Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:2 Barnombudsmannen	7 000	7 000	7 000
Förstärkt anslag 5:2 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig	5 000	3 000	3 000
Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige	4 000	4 000	4 000
Summa	16 000	14 000	14 000

Verksamhetsinvesteringar

Barnombudsmannen har i huvudsak investeringsbehov för nya webbplatser med bättre funktionalitet och teknik 2021.

Verksamhetsinvesteringar (tkr)	År 2020 Utfall	År 2021 Progno s	År 2022 Beräkn.	År 2023 Beräkn.	År 2024 Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	1 400	800	0	0	0
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	394	0	0	0	0
Byggnader, mark och annan fast egendom	95	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar		0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	1 889	800	0	0	0

Finansiering

Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	1 942	800	0	0	0
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	1 942	800	0	0	0

Låneram för lån i Riksgälden

Låneramen är beräknad utifrån kommande investeringar.

Låneram och räntor (tkr)	År 2020 Utfall	År 2021 Progno s	År 2022 Beräkn.	År 2023 Beräkn.	År 2024 Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	825	2 451	2 771	2 128	1 438
Nyupplåning (+)	1 942	800	0	0	0
Amorteringar (-)	-315	-647	-716	-690	-650
UB lån i Riksgäldskontoret	2 451	2 604	2 055	1 438	788
Beslutad/föreslagen låneram	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Ränteutgifter	0	0	0	0	0
Finansiering av räntor och avskrivningar	315	647	716	690	650
Utgiftsområde 9 anslag 5:1	315	441	649	623	587
Övrig finansiering	i.u.	207	67	67	63
Ränteantagande*		0%	0%	0%	0%

*Enligt Riksbankens Penningpolitisk rapport, februari 2021, antas reporäntan ligga på 0% under perioden fram till 2024

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

Barnombudsmannen föreslår oförändrad räntekontokredit.

Räntekontokredit i Riksgälden	2021- beslutad	2022- förslag	2023- förslag	2024- förslag
Belopp	2 000	2 000	2 000	2 000

Anslagskredit på ramanslag

Barnombudsmannen förslår 3 procent anslagskredit respektive anslagssparande.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg				
Anslag/ap	Anslagskredit			
	2021- beslutad	2022- förslag	2023- förslag	2024- förslag
5:1 Barnombudsmannen				
ap.1	796	1 282	1 230	1 230

Anslag/ap	Anslagsbehållning som får disponeras			
	2021- beslutad	2022- förslag	2023- förslag	2024- förslag
5:1 Barnombudsmannen				
ap.1	3%	3%	3%	3%

Beslut i detta ärende har fattats av barnombudsmannen Elisabeth Dahlin. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Erik Henriksson, Ulrika Lyckman Alnered, och kontrollern Elisabeth Kellén (föredragande) deltagit.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman

Elisabeth Kellén
Controller